

Sygn. akt II KK 126/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Marta Brylińska

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 maja 2017 r.,

sprawy **K. S.**

w przedmiocie umorzenia postępowania,

z powodu kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego,

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 19 grudnia 2016 r., sygn. akt X Ka .../16,

uchyla zaskarżone postanowienie oraz wyrok Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. akt X K .../14 i na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. postępowanie karne umarza, a kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2016 r., Sąd Rejonowy w W. uznał K. S. za winnego popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i wymierzył mu

karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby.

Z rozstrzygnięciem tym nie zgodził się obrońca oskarżonego, który w sprawie wniósł apelację na jego korzyść.

Sąd Okręgowy w W. rozpoznając na rozprawie w dniu 19 grudnia 2016 r., apelację obrońcy oskarżonego, powziął informację o śmierci oskarżonego, co wprost wynikało z dołączonego do akt sprawy aktu zgonu K. S. Obecny na rozprawie prokurator wniósł o umorzenie postępowania z powodu bezwzględnej przesłanki procesowej. Także o umorzenie postępowania wniósł obrońca oskarżonego. Wydany na rozprawie postanowieniem Sąd, na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie z uwagi na zgon oskarżonego w dniu 3 lipca 2016 r., albowiem zaistniała bezwzględna przesłanka uniemożliwiająca prowadzenie postępowania karnego.

We wniesionej na korzyść oskarżonego K. S. kasacji Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. w zw. z art. 456 k.p.k., polegającego na ich niezastosowaniu i – w wyniku powzięcia wiedzy o zgonie oskarżonego na etapie postępowania międzyinstancyjnego – wydaniu na rozprawie apelacyjnej postanowienia o umorzeniu postępowania karnego, podczas gdy w zaistniałej sytuacji Sąd Odwoławczy stwierdzając istnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, zobligowany był orzec wyrokiem o umorzenie postępowania wobec K. S. i jednocześnie o uchyleniu zaskarżonego apelacją wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. X K .../14. W konkluzji Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. X K .../14 i umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest zasadna.

Na wstępie wyjaśnić należy, iż śmierć oskarżonego, w związku z treścią art. 529 k.p.k., nie stanowi negatywnej przesłanki postępowania kasacyjnego, jeśli kasacja została wniesiona na jego korzyść, co miało miejsce w realiach tej sprawy.

Z dołączonego do akt sprawy skróconego aktu zgonu wynika, iż oskarżony K. S. zmarł w dniu 3 lipca 2016 r. (k.444, tom III). Wolą ustawodawcy, wyrażoną w art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k., śmierć oskarżonego stanowi bezwzględną przesłankę procesową, skutkującą niedopuszczalnością postępowania karnego. Jej stwierdzenie wymusza bądź to niewszczywanie procesu wobec sprawcy, który zmarł, bądź też umorzenie toczącego się postępowania wobec takiej osoby. Proces umarza się zatem w każdym jego stadium, w którym przesłanka ta zaistnieje, także po wydaniu wyroku, ale przed jego uprawomocnieniem (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 6 czerwca 2013 r., III KK 147/13, LEX nr 1318414; z dnia 30 marca 2015 r., II KK 76/15, Prok. i Pr. – wkł. 2015, z. 6, poz. 20). Śmierć oskarżonego K. S. stanowiła więc bezwzględną przeszkodę procesową uniemożliwiającą dalszy tok procesu, stąd konieczne stało się jego umorzenie. Stanowisko Sądu Okręgowego w W. umarzającego postępowanie zasługuje w tym zakresie na akceptację. Nie mniej jednak Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia prawa procesowego, albowiem wbrew obowiązкови wynikającemu z treści art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. zaniechał uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji, który *de facto* został w obrocie prawnym. Zaistnienie bowiem bezwzględnej przyczyny odwoławczej w postaci śmierci oskarżonego, stanowi zawsze podstawę do uchylenia orzeczenia, co jasno wynika z art. 439 § 1 k.p.k.

Także forma wydanego przez Sąd Okręgowy rozstrzygnięcia – postanowienie – narusza przepisy prawa karnego procesowego. Zgodnie z przepisem art. 456 k.p.k. o utrzymaniu w mocy, uchyleniu lub zmianie wyroku sądu pierwszej instancji sąd odwoławczy orzeka wyrokiem. Skoro tak, to w realiach rozpoznawanej sprawy Sąd Okręgowy, procedując na rozprawie, powinien wydać wyrok, a nie postanowienie, jak to uczynił. Wyrokiem tym Sąd odwoławczy jednocześnie winien uchylić wyrok Sądu Rejonowego oraz umorzyć postępowanie karne wobec oskarżonego w związku z jego śmiercią.

W związku z wystąpieniem bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. konieczne było uchylenie postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 grudnia 2016 r., sygn. akt X Ka/16 oraz wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 30 czerwca 2016 r., sygn. X K/14 i wydanie orzeczenia następczego o umorzeniu postępowania karnego wobec

K. S.w związku z treścią art. 537 § 2 k.p.k. Kosztami postępowania w sprawie należało obciążyć Skarb Państwa.

Mając to wszystko na uwadze orzeczono, jak na wstępie.

kc